

KONVENCIJA DĖL TARPTAUTINĖS REIKŠMĖS ŠLAPŽEMIŲ, YPAČ VANDENS PAUKŠČIŲ BUVEINIŲ*

1971 m. vasario 2 d., Ramsaras, Iranas

Pakeista ir papildyta 1982 m. gruodžio 3 d. protokolu ir 1987 m. gegužės 28 d. pataisomis

Susitariančiosios Šalys,
PRIPAŽINDAMOS žmogaus ir aplinkos abipusę priklausomybę;
LAIKYDAMOS, kad pagrindinės ekologinės šlapžemių funkcijos – reguliuoti hidrologinį režimą ir būti joms būdingos floros bei faunos, ypač vandens paukščių, buveinė;
BŪDAMOS ĮSITIKINUSIOS, kad šlapžemės yra didelės ekonominės, kultūrinės, mokslinės ir rekreacinės vertės ištekliai, kurių praradimas būtų nebepataisomas;
SIEKDAMOS užkirsti kelią vis didėjančiam brovimuisi į šlapžemes bei jų praradimui dabar ir ateityje;
PRIPAŽINDAMOS, kad vandens paukščiai sezoninių migracijų metu gali kirsti valstybių sienas ir todėl jie laikytini tarptautiniais iškoliais;
BŪDAMOS ĮSITIKINUSIOS, kad galima užtikrinti ilgalaikį šlapžemių, jų floros bei faunos išsaugojimą, derinant toliaregišką nacionalinę politiką su koordinuojamais tarptautiniais veiksmais;
s u s i t a r ė:

1 straipsnis

1. Šioje Konvencijoje šlapžemės – tai natūralūs ar dirbtiniai, pastovūs ar laikini pelkių, durpynų ar vandens plotai, kurių vanduo yra tekantis ar stovintis, gėlas, sūrokas ar sūrus, įskaitant jūros akvatorijos plotus, kurių gylis atoslūgio metu neviršija šešių metrų.
2. Šioje Konvencijoje vandens paukščiai – tai paukščiai, ekologiškai susiję su šlapžemėmis.

2 straipsnis

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis savo teritorijoje nurodo šlapžemes, tinkamas įrašyti į Tarptautinės reikšmės šlapžemių sąrašą (toliau – Sąrašas), kurį tvarko pagal 8 straipsnį įsteigtas biuras. Kiekvienos šlapžemės ribos turi būti tiksliai aprašytos, taip pat pažymėtos žemėlapyje ir gali aprėpti pakrančių bei pajūrio zonas, gretimas šlapžemėms, šlapžemėse esančias salas bei jūros vandenį, atoslūgio metu gilesnius negu šeši metrai, ypač jei jos svarbios kaip vandens paukščių buveinės.
2. Šlapžemės turėtų būti parenkamos įrašyti į Sąrašą, atsižvelgiant į jų tarptautinę reikšmę ekologiniu, botaniniu, zoologiniu, limnologiniu arba hidrologiniu požiūriu. Pirmiausia įtrauktinos tos šlapžemės, kurios yra tarptautiniu mastu svarbios vandens paukščiams bet kuriuo metų laiku.
3. Šlapžemės įtraukimas į Sąrašą nevaržo išimtinių suverenų Susitariančiosios Šalies, kurios teritorijoje yra šlapžemė, teisių.
4. Kiekviena Susitariančioji Šalis, pasirašydama šią Konvenciją arba deponuodama savo ratifikavimo ar prisijungimo dokumentus, kaip numatyta 9 straipsnyje, nurodo bent vieną šlapžemę, įrašytiną į Sąrašą.
5. Kiekviena Susitariančioji Šalis turi teisę papildyti Sąrašą kitomis jos teritorijoje esančiomis šlapžemėmis, išplėsti jau įtrauktą į Sąrašą šlapžemių ribas arba dėl svarbių nacionalinių interesų išbraukti iš Sąrašo jau įtrauktas į jį šlapžemes ar pakeisti jų ribas ir apie tokius pakeitimus kuo anksčiau praneša organizacijai ar vyriausybei, atsakingai už 8 straipsnyje numatytą nuolatinių biuro pareigų vykdymą.

* Įsigaliojo Lietuvos Respublikai 1993 m. gruodžio 20 d.

6. Kiekviena Susitariančioji Šalis, parinkdama įrašus Sąrašui arba naudodamasi savo teise keisti Sąrašo įrašus, susijusius su jos teritorijoje esančiomis šlapžemėmis, atsižvelgia į savo tarptautinę atsakomybę už migruojančių vandens paukščių išteklių apsaugą, tvarkymą ir racionalų naudojimą.

3 straipsnis

1. Susitariančiosios Šalys sudaro ir įgyvendina savo planus taip, kad būtų skatinamas į Sąrašą įtrauktų šlapžemių išsaugojimas ir kuo racionalesnis jų teritorijoje esančių šlapžemių naudojimas.

2. Kiekviena Susitariančioji Šalis pasirūpina, kad kuo anksčiau būtų pranešta, jei dėl technologijų plėtros, užterštumo ar kitokio žmonių įsikišimo pasikeitė, keičiasi ar gali pasikeisti bet kurios jos teritorijoje esančios ir į Sąrašą įtrauktos šlapžemės ekologinė būklė. Informacija apie tokius pasikeitimus nedelsiant perduodama organizacijoms ar vyriausybėms, atsakingoms už 8 straipsnyje numatytų nuolatinių biuro pareigų vykdymą.

4 straipsnis

1. Kiekviena Susitariančioji Šalis prisideda prie šlapžemių ir vandens paukščių išsaugojimo, steigdama šlapžemėse gamtos draustinius, nesvarbu, ar jos įtrauktos į Sąrašą ar ne, ir tinkamai rūpinasi jų priežiūra.

2. Jei Susitariančioji Šalis dėl svarbių nacionalinių interesų išbraukia iš Sąrašo įtrauktas į jį šlapžemes arba pakeičia Sąrašo esančios šlapžemės ribas, ji privalo kuo tinkamiau kompensuoti bet kokius prarandamus šlapžemių išteklius, pirmiausia įsteigdama papildomus gamtos draustinius vandens paukščiams, taip pat savitos buveinės atitinkamai daliai apsaugoti tame pačiame plote ar kitur.

3. Susitariančiosios Šalys skatina mokslo tyrimus ir keitimąsi duomenimis bei leidiniais apie šlapžemes, jų florą ir fauną.

4. Susitariančiosios Šalys stengiasi tvarkymo priemonėmis gausinti vandens paukščių populiacijas joms tinkamose šlapžemėse.

5. Susitariančiosios Šalys skatina šlapžemių tyrimų, tvarkymo ir priežiūros sričių specialistų rengimą.

5 straipsnis

Susitariančiosios Šalys tarpusavyje konsultuojasi dėl įsipareigojimų pagal šią Konvenciją įgyvendinimo, ypač tais atvejais, kai šlapžemė driekiasi ne per vienos, o per kelių Susitariančiųjų Šalių teritoriją, arba jei vandens sistema yra bendra kelioms Susitariančiosioms Šalims. Šalys taip pat stengiasi koordinuoti ir remti esamą ir būsimą politiką bei teisės aktus dėl šlapžemių, jų floros ir faunos išsaugojimo.

6 straipsnis

1. Šiai Konvencijai prižiūrėti ir padėti ją įgyvendinti įkuriama Susitariančiųjų Šalių konferencija. 8 straipsnio 1 dalyje nurodytas biuras ne rečiau kaip kas treji metai šaukia Susitariančiųjų Šalių konferencijos eilinius susirinkimus, jei konferencija nenusprendžia kitaip, ir neeilinius susirinkimus, kai yra ne mažiau kaip trečdalis Susitariančiųjų Šalių rašytinis prašymas. Kiekvienas eilinis Susitariančiųjų Šalių konferencijos susirinkimas nustato kito eilinio susirinkimo laiką ir vietą.

2. Susitariančiųjų Šalių konferencija kompetentinga:

- a) aptarti šios Konvencijos įgyvendinimą;
 - b) aptarti Sąrašo papildymus ir pakeitimus;
 - c) svarstyti informaciją dėl šlapžemių, įtrauktų į 3 straipsnio 2 dalyje numatytą Sąrašą, ekologinių pokyčių;
 - d) pateikti Susitariančiosioms Šalims bendrąsias arba specialiąsias rekomendacijas dėl šlapžemių, jų floros ir faunos apsaugos, tvarkymo bei racionalaus naudojimo;
 - e) prašyti atitinkamų tarptautinių organizacijų parengti ataskaitas bei statistinius duomenis su šlapžemėmis susijusiais tarptautinio pobūdžio klausimais;
 - f) priimti kitas rekomendacijas ar nutarimus, skatinančius šios Konvencijos veikimą.
3. Susitariančiosios Šalys užtikrina, kad tiems, kas visais lygiais atsakingi už šlapžemių tvarkymą, būtų pranešama apie tokių konferencijų rekomendacijas dėl šlapžemių, jų faunos ir floros apsaugos, tvarkymo ir racionalaus naudojimo ir jie į tai atsižvelgtų.
4. Susitariančiųjų Šalių konferencija priima kiekvieno savo susirinkimo darbo tvarkos taisykles.
5. Susitariančiųjų Šalių konferencija nustato ir prižiūri šios Konvencijos nuostatas, susijusias su finansavimu. Kiekvieno eilinio susirinkimo metu ji patvirtina ateinančio finansinio laikotarpio biudžetą dviejų trečdalių dalyvaujančių Susitariančiųjų Šalių balsų dauguma.
6. Kiekviena Susitariančioji Šalis moka įmokas į biudžetą pagal įmokų skalę, patvirtintą visais Susitariančiųjų Šalių, dalyvavusių eilinės Susitariančiųjų Šalių konferencijos susirinkime, balsais.

7 straipsnis

1. Tokiose konferencijose Susitariančiosioms Šalims atstovauja asmenys, kurie yra šlapžemių arba vandens paukščių specialistai, turintys žinių bei patirties, įgytų mokslinėje, administracinėje ar kitoje atitinkamoje veikloje.
2. Kiekviena konferencijoje atstovaujama Susitariančioji Šalis turi vieną balsą, rekomendacijos, nutarimai ir sprendimai priimami paprasta dalyvaujančių Susitariančiųjų Šalių balsų dauguma, jei šioje Konvencijoje nenumatyta kitaip.

8 straipsnis

1. Tarptautinė gamtos ir gamtos išteklių išsaugojimo sąjunga atlieka nuolatinės biuro pareigas pagal šią Konvenciją tol, kol dviejų trečdalių visų Susitariančiųjų Šalių balsų dauguma bus paskirta kita organizacija ar vyriausybė.
2. Nuolatinės biuro pareigos, be visų kitų, yra šios:
 - a) padėti sušaukti ir organizuoti 6 straipsnyje numatytas konferencijas;
 - b) tvarkyti Tarptautinės reikšmės šlapžemių sąrašą ir priimti Susitariančiųjų Šalių pranešimus apie visus papildymus, išplėtimus, išbraukimus ar apribojimus, susijusius su į Sąrašą įtrauktomis šlapžemėmis, kaip numatyta pagal 2 straipsnio 5 dalį;
 - c) priimti Susitariančiųjų Šalių pranešimus apie bet kokius įtrauktų į Sąrašą šlapžemių ekologinės būklės pokyčius, kaip numatyta pagal 3 straipsnio 2 dalį;
 - d) persiųsti visoms Susitariančiosioms Šalims pranešimus apie bet kokius Sąrašo pakeitimus arba į jį įtrauktų šlapžemių būklės pokyčius ir organizuoti šių klausimų aptarimą artimiausioje konferencijoje;
 - e) pranešti atitinkamai Susitariančiajai Šaliai apie konferencijų rekomendacijas dėl tokių Sąrašo pakeitimų arba dėl į jį įtrauktų šlapžemių būklės pokyčių.

9 straipsnis

1. Šią Konvenciją galima pasirašyti bet kuriuo metu.
2. Kiekviena Jungtinių Tautų Organizacijos ar bet kurios jos specializuotos agentūros, ar Tarptautinės atominės energijos agentūros narė, arba Tarptautinio teisingumo teismo statuto šalis gali tapti šios Konvencijos šalimi:
 - a) ją pasirašydama be ratifikavimo išlygos;
 - b) pasirašydama ir įsipareigodama Konvenciją ratifikuoti, ir vėliau ją ratifikuodama;
 - c) prisijungdama prie Konvencijos.
3. Ratifikuojama arba prisijungiama deponuojant ratifikavimo ar prisijungimo dokumentus Jungtinių Tautų Organizacijos Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos generaliniam direktoriui (toliau – Depozitarijus).

10 straipsnis

1. Ši Konvencija įsigalioja praėjus keturiems mėnesiams po to, kai septynios valstybės tampa šios Konvencijos šalimis pagal 9 straipsnio 2 dalį.
2. Po to ši Konvencija įsigalioja kiekvienai Susitariančiajai Šaliai praėjus keturiems mėnesiams nuo jos pasirašymo be ratifikavimo išlygos dienos ar nuo jos ratifikavimo arba prisijungimo dokumento deponavimo dienos.

10 bis straipsnis

1. Ši Konvencija gali būti pakeista ir papildyta Susitariančiųjų Šalių susirinkime, sušauktame tokiam tikslui pagal šį straipsnį.
2. Kiekviena Susitariančioji Šalis gali siūlyti pakeitimus.
3. Kiekvieno siūlomo pakeitimo tekstas ir jo pagrindimas perduodamas organizacijai ar vyriausybei, atliekančiai nuolatines biuro pareigas pagal Konvenciją (toliau – biuras), o biuras nedelsdamas jį perduoda visoms Susitariančiosioms Šalims. Visos Susitariančiųjų Šalių pastabos dėl teksto perduodamos biurui per tris mėnesius nuo tos dienos, kurią biuras išsiuntė pakeitimus Susitariančiosioms Šalims. Tuoj pat po paskutinės pastaboms pateikti skirtos dienos biuras Susitariančiosioms Šalims perduoda visas iki tos dienos gautas pastabas.
4. Vieno trečdaliu Susitariančiųjų Šalių rašytiniu prašymu biuras sušaukia Susitariančiųjų Šalių susirinkimą pagal šio straipsnio 3 dalį pateiktiems pakeitimams apsvastyti. Biuras tariaisi su Šalimis dėl susirinkimo laiko ir vietos.
5. Pakeitimai priimami dviejų trečdalių dalyvaujančių Susitariančiųjų Šalių balsų dauguma.
6. Priimtas pakeitimas įsigalioja jį priėmusioms Susitariančiosioms Šalims pirmąją ketvirto mėnesio dieną, skaičiuojant nuo tos dienos, kurią du trečdaliai Susitariančiųjų Šalių deponavo Depozitarijui priėmimo dokumentus. Kiekvienai Susitariančiajai Šaliai, kuri deponuoja priėmimo dokumentą po to, kai du trečdaliai Susitariančiųjų Šalių jau yra deponavusios savo priėmimo dokumentus, pakeitimas įsigalioja pirmąją ketvirto mėnesio dieną, skaičiuojant nuo pakeitimo priėmimo dokumento deponavimo dienos.

11 straipsnis

1. Ši Konvencija galioja neribotą laiką.
2. Bet kuri Susitariančioji Šalis gali denonsuoti šią Konvenciją praėjus penkeriems metams nuo tos dienos, kurią ji įsigaliojo tai Šaliai, pateikdama Depozitarijui rašytinį pranešimą. Denonsavimas įsigalioja praėjus keturiems mėnesiams nuo tos dienos, kurią Depozitarijus gavo pranešimą.

12 straipsnis

1. Depozitarijus kuo greičiau praneša visoms valstybėms, kurios yra pasirašiusios ir prisijungusios prie šios Konvencijos, apie:

- a) Konvenciją pasirašiusias valstybes;
- b) Konvencijos ratifikavimo dokumentų deponavimą;
- c) prisijungimo prie Konvencijos dokumentų deponavimą;
- d) Konvencijos įsigaliojimo datą;
- e) pranešimus apie Konvencijos denonsavimą.

2. Įsigaliojus šiai Konvencijai, Depozitarijus ją užregistruoja Jungtinių Tautų Organizacijos Sekretariate pagal Įstatų 102 straipsnį.

TAI PATVIRTINDAMI, tinkamai tam įgalioti asmenys pasirašė šią Konvenciją.

SUDARYTA 1971 m. vasario 2 d. Ramsare vienu originalu anglų, prancūzų, rusų ir vokiečių kalbomis (visi tekstai yra vienodai autentiški*). Originalas deponuojamas Depozitarijui, kuris patvirtintas jo kopijas išsiuntinėja visoms Susitariančiosioms Šalims.

* Vadovaudamasis Konferencijos, sušauktos Protokolui priimti, Baigiamuoju aktu, Depozitarijus antrajai Susitariančiųjų Šalių konferencijai pateikė oficialius Konvencijos tekstus arabų, kinų ir ispanų kalbomis, parengtus konsultuojantis su suinteresuotomis vyriausybėmis ir biurui padedant.